

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18158

Θέμα 372^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 710-729**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΙ. Ἄλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἦ σοφός, τὸ μανθάνειν 710
πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
Ὅρας παρὰ ρείθροισι χειμάρροις ὄσα
δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
Αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατὴ πόδα 715
τείνας ὑπέικει μηδέν, ὑπτίους κάτω
στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
Ἄλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.
Γνώμη γὰρ εἶ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
πρόσεστι, φῆμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ 720
φῦναι τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
εἰ δ' οὔν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
- ΧΟ. Ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἶ τι καίριον λέγει,
μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
- ΚΡ. Οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
φρονεῖν ὑπ' ἄνδρὸς τηλικουῶδε τὴν φύσιν;
- ΑΙ. Μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τᾶργα σκοπεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Γνώμη γὰρ εἶ τις ... τηλικουῶδε τὴν φύσιν;****(Μονάδες 30)**

ΑΙΜΩΝ

Γιατί αν κάποια γνώμη μπορεί να προστεθεί και από εμένα, παρ' ότι νεότερος, εγώ βέβαια λέω ότι το πιο καλό είναι να γεννιέται κανείς πάνσοφος' διαφορετικά (αν όμως δεν γεννήθηκες τέτοιος), επειδή αυτό συνήθως δεν συμβαίνει έτσι, είναι καλό να μαθαίνει και από εκείνους που μιλούν ορθά.

ΧΟΡΟΣ

Βασιλιά, είναι λογικό και εσύ να ακούσεις (τον Αίμονα), αν λέει κάτι ορθό, και εσύ πάλι αυτόν εδώ' γιατί κι από τους δύο έχουν ειπωθεί σωστά λόγια (ορθές σκέψεις).

ΚΡΕΩΝ

Θα διδαχτούμε λοιπόν εμείς σε αυτήν την ηλικία να σκεφτόμαστε σωστά από έναν άνδρα τόσο νέο στην ηλικία;

2. Ποια η επίδραση της χρήσης προσωπίου στην υποκριτική κατά την αρχαία παράσταση;**(Μονάδες 10)**

Το πρόσωπο των ηθοποιών κάλυπτε προσωπίδα, η παρουσία της οποίας συνέχιζε τη διονυσιακή παράδοση, αλλά και παράλληλα διαμόρφωνε τον κατάλληλο για το έργο ανθρώπινο τύπο.

Η χρήση ιδιαίτερα της προσωπίδας οδηγεί τους θεατές πρώτα στην εξιδανίκευση των ηρώων έπειτα ο θεατής, χάρη στο προσωπίο, απομακρύνεται από την καθημερινότητα και μεταφέρεται σ' έναν άλλο κόσμο, όπου οι ήρωες δρουν και υποφέρουν. Έτσι καθορίζεται και ο τρόπος της υποκριτικής του ηθοποιού. Ο ηθοποιός πρέπει να χρησιμοποιήσει τη μεγαλόπρεπη χειρονομία, τη μεγαλόπρεπη στάση. Καθώς μάλιστα το προσωπίο δεν επέτρεπε μορφασμούς, η υποκριτική των ηθοποιών στηριζόταν σε κινήσιακά και φωνητικά μέσα. Χάρη σ' αυτό μπορούσαν να υποδυθούν τους γυναικίους ρόλους, αφού στην αρχαιότητα δεν υπήρχαν γυναίκες ηθοποιοί.

3. α) μάθημα, μάθησις, μαθητής, φήμη, ρήτωρ: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τους ρηματικούς τύπους του κειμένου μανθά-νειν, φημί και εἴρηται λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

(Μονάδες 5)

μάθημα → αποτέλεσμα ενέργειας

μάθησις → ενέργεια ή κατάσταση

μαθητής → πρόσωπο που ενεργεί

φήμη → αποτέλεσμα ενέργειας

ρήτωρ → πρόσωπο που ενεργεί

β) αισχύνη, εμπόδιο, αναστροφή, ανάστημα, φυσικός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

αισχύνη → αίσχρόν

εμπόδιο → πόδα

αναστροφή → στρέψας

ανάστημα → μετάστασιν

φυσικός → φύσιν

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος